

بررسی مقایسه‌ای رابطه صمیمیت اجتماعی و هوش اجتماعی با مهارت‌های ارتباطی زنان شاغل و غیر شاغل

ندا نایب پورا^۱

چکیده

پژوهش حاضر با هدف بررسی مقایسه‌ای رابطه بین صمیمیت اجتماعی و هوش اجتماعی با مهارت‌های ارتباطی در زنان شاغل و غیر شاغل، صورت گرفت. برای اجرای این پژوهش، از بین کلیه زنان متأهل شاغل در شعب بانک پاسارگارد در مناطق ۱ تا ۱۰ شهر تهران، تعداد ۷۰ نفر (براساس جدول کرجسی مورگان) بصورت تصادفی انتخاب شدند و از بین زنان متأهل غیر شاغل تعداد ۷۰ نفر از بین مناطق ۱ تا ۱۰ انتخاب شده است. در این پژوهش از سه پرسشنامه پرسشنامه صمیمیت اجتماعی "میلر (۱۹۸۲)"، پرسشنامه هوش اجتماعی "ترومسو (۲۰۰۱)" و پرسشنامه مهارت‌های ارتباطی جرابک (۲۰۰۴) استفاده شد. پرسشنامه‌ها بین نمونه مورد نظر توزیع شد، سپس داده‌های جمع‌آوری شده و از فن تحلیل مسیر و آزمون آماره (Z) دو طرفه) و با استفاده از نرم افزار AMOS و SPSS مورد تحلیل و تجزیه قرار گرفت. یافته‌ها نشان داد با توجه به مقدار آماره Z در سطح اطمینان ۰/۹۵، اشتغال زنان موجب تفاوت ارتباط بین صمیمیت اجتماعی و مؤلفه‌های هوش اجتماعی با مهارت‌های اجتماعی شده است. به عبارت دیگر اشتغال زنان موجب تأثیرات معناداری در ارتقاء روابط بین صمیمیت و مؤلفه‌های هوش اجتماعی با مهارت‌های ارتباطی شده است، شاخص‌های برازش مدل تحلیل مسیر، مدل کلی پژوهش را تأیید کردند و اثرات تعدیل‌کنندگی اشتغال زنان در روابط بین متغیرهای پژوهش تأیید شد.

واژه‌گان کلیدی: صمیمیت اجتماعی، مهارت‌های ارتباطی، هوش اجتماعی، زنان شاغل.

۱- کارشناسی ارشد روانشناسی بالینی دانشکده روانشناسی دانشگاه آزاد واحد علوم تحقیقات تهران (نویسنده مسئول)
nedanayebpour@yahoo.com

مقدمه

زندگی در آستانه قرن بیست و یکم پیچیدگی فزاینده‌ای پیدا کرده است و قواعد و مقررات، براساس نظامی که انسان‌ها در یک زمان خاص در فعالیت دارند، تغییر می‌کند. چنین وضعیتی مهارت‌های ارتباطی و اجتماعی خاص و پیچیده‌ای را طلب می‌کند. از این رو اهمیت مهارت‌های اجتماعی دیگر یک پدیده ساده و خودجوش نیست. ارتباطات برای انسان حیاتی است. داشتن روابط فردی مناسب، به توانایی انجام مطلوب امور زندگی، رضایت از خود و دیگران و میزان حمایت اجتماعی نیز اشاره دارد (خسروی، صباحی و ناظری، ۱۳۹۳). ارتباط از نظر لغوی به معنای پیوند دادن و ربط دادن است و فن انتقال اطلاعات افکار و رفتارهای انسانی از یک شخص به شخص دیگر است. ارتباط به عنوان مهمترین ویژگی لازم برای افراد شاغل در شغل‌های مختلف توصیف شده است (فرج زاده، نوحی و مرتضوی، ۱۳۸۵). در ارتباط افراد از همه تجربیات، آموخته‌ها و توان خود استفاده می‌کنند. مهارت‌های ارتباطی در قشر زنان اهمیت ویژه‌ای دارد، مهارت‌های مناسب ارتباطی، در زنان موجب سازگاری بهتر زنانشویی و خانوادگی (داستان، رجبی، خوش‌کنش و خجسته‌مهر، ۱۳۸۹) و عملکرد بهینه و موفقیت و پیشرفت رشد مسیر شغلی در آنها می‌شود (برری، ۲۰۱۰). بنابراین، پیش از هرگونه آموزش و مداخله‌ای برای ارتقاء توانایی و مهارت ارتباطی؛ نیازمند بررسی دقیقی تری از عوامل زیر بنایی است که ممکن است نقش قابل توجه در رشد این مهارت، به ویژه زنان شاغل داشته باشد. احساس صمیمیت اجتماعی را تمایل برای شرکت در یک رابطه حمایت‌کننده و مهرآمیز بدون از دست دادن خود در آن رابطه می‌داند (اریکسون^۱ ۱۹۸۶). افراد بسیار اندکی که در این سطح قرار می‌گیرند قادرند به طور خودکار افکارشان را از احساساتشان جدا کنند آن‌ها بر اساس تفکر تصمیم‌میگیرند، در عین حال قدرت آن را دارند که صمیمیت و

1- Berry

2 Ericsson

دوستی های نزدیک را هم تجربه کنند این افراد انعطاف پذیر و مقتدرند ، قدرت تحمل استرس را در شرایط متعارض دارند. (اسکیان ۱۳۸۴) انسان موجودی اجتماعی است و روشن است که این ماهیت اجتماعی آدمی را به برقراری رابطه و ایجاد ارتباط رهنمون می گردد. (هنر پروان، ۱۳۸۶)

بنابراین می توان گفت نیاز و توانایی صمیمیت ارتباط متقابلی با مهارت های ارتباطی دارد. درک مشترک از الگوهای ارتباطی، در واقع همان روشن سازی سطح تعاملات به شکل مثبت است که فرد را در مسیر دریافت و رشد مهارت های ارتباطی یاری می رساند (کریستنسن و شنک، ۱۹۹۱). با مطرح شدن موضوعی مانند روابط بین فردی، قلمداد کردن صمیمیت در روابط بین فردی، تبیین کننده هویت خانواده مطمئن است (خمسه و حسینیان، ۱۳۸۷). صمیمیت، با ایجاد بعد خاص و مثبت در زندگی زناشویی و تأمین بهداشت روانی اعضای خانواده، عاملی محافظت کننده و نیرومند در مشکلات فردی و مشکلات فردی و اجتماعی است (منصوری، خرمی و حیدری، ۱۳۹۳). توانایی برقراری روابط صمیمانه، با دیگران، یکی از عوامل کلیدی در سلامت و بهزیستی روانی افراد بزرگسال به شمار می رود (نولر،^۱ فینی^۲ و پترسون^۳، ۲۰۰۱؛ به نقل از دانشپور، تاجیک اسمعیلی، شهر آرای، فرزاد و شکری، ۱۳۸۶). همچنین وجود صمیمیت بین زوج ها باعث غنی شدن زندگی زناشویی می شود (اولیاء، فاتحی زاده و بهرامی، ۱۳۸۵). هنگامی که در روابط بین فردی همچون زندگی زناشویی، شرایط مناسبی حکم فرما باشد، فرایند صمیمیت، خود را آشکار می سازد؛ همچنان که فقدان صمیمیت نشان دهنده جوی نامطلوب همراه با اختلال است (لارنسو، بارت و رووین^۴، ۲۰۰۵). هنگامی که کانون خانواده در برگیرنده محیط سالم و روابط گرم و تعامل صمیمانه بین فردی باشد، می تواند

1- Christensen & Shenk

2 Noller, P.

3 Feeney

4 Peterson

5- Laurenceau, Barrett & Rovine

موجب رشد و پیشرفت اعضای خانواده شود (کمپل، ۲۰۰۴). بنابراین صمیمیت به عنوان توانایی ارتباط با دیگران با حفظ فردیت تعریف می‌شود. آن گونه تعاریف مبتنی بر خویشتن، حاکی از آن است که فرد به درجه ای از رشد فردی دست یابد تا بتواند با دیگران رابطه صمیمانه برقرار کند (احتشام زاده، مکوندی و باقری، ۱۳۸۹)، بنابراین این مفهوم رایج از صمیمیت می‌تواند تبیین‌کننده ارتباط صمیمیت با مهارت‌های ارتباطی باشد. فردی که توانایی ارتباط موفق با دیگران را دارد و خصوصیات فردی و اجتماعی مطلوبی را از خود بروز می‌دهد، مورد توجه اطرفیان قرار خواهد گرفت و در دید آن‌ها مقبول و محبوب خواهد بود. اما آنچه که باعث عملکرد فرد به این گونه می‌شود، توانایی به نام هوش اجتماعی است که فرد را در ایجاد ارتباط مؤثر با دیگران یاری می‌کند. هوش اجتماعی یکی از جنبه‌های غیرشناختی هوش است که بحث از آن، ایده‌ای جدید نیست بلکه سابقه آن به زمان ثرندایک^۱ (۱۹۲۰)، از اولین افرادی که توجه خود را به جنبه‌های غیرشناختی هوش معطوف ساخت، بر می‌گردد. او در کنار هوش انتزاعی و مکانیکی، هوش اجتماعی را توانایی درک دیگران، به طوری که بتوان در روابط اجتماعی عاقلانه رفتار کرد، تعریف می‌کند (کیلستورم و کنتور، ۲۰۰۰). در این راستا، گلمن^۲ (۲۰۰۶)، بیان می‌دارد که، هوش اجتماعی به هوش شناختی و هیجانی بسیار نزدیک است. در حقیقت هوش اجتماعی، از آگاهی اجتماعی و انعطاف‌پذیری اجتماعی تشکیل شده است. در نظریه سه وجهی اشترنبرگ^۳ (۱۹۴۹)، هوش اجتماعی بخش گسترده‌ای از منبع دانش است که به وسیله آن، مشکلاتی که فرد در دنیای فیزیکی و اجتماعی با آن روبه‌رو می‌شود را حل می‌کند (کیلستورم و کنتور، ۲۰۰۰). بخش اصلی هوش اجتماعی در مهارت‌های اجتماعی ریشه دارد. براین اساس، سیلوارا، مارتینوسن و دهل^۴ (۲۰۰۱)، در

---

1 -Campbell

2. L.E Thorndik

3 Gilman

4 Rbert Sternberg

5 Hhlstrom & Cantor

6 Slvera DH, Martinussen M, Dahl TI.

تدوین مقیاس خودگزارشی هوش اجتماعی، سه توانایی برای آن در نظر گرفته اند که عبارتند از: پردازش اطلاعات اجتماعی که بر توانایی درک و فهم، پیش بینی رفتار و احساسات دیگران و همچنین بر توانایی درک و فهم پیام های پنهان و آشکار در روابط انسانی تأکید می کند. مهارت های اجتماعی، که بر جنبه های رفتاری از قبیل توانایی وارد شدن در موقعیت های اجتماعی جدید و سازگاری اجتماعی تأکید دارد و در نهایت آگاهی اجتماعی که بر آگاهی یا به روز بودن نسبت به رویدادها در موقعیت های اجتماعی تأکید دارد و توانایی فعالانه رفتار کردن مطابق با موقعیت، زمان و مکان را مورد اندازه گیری قرار می دهد (رضایی، ۱۳۸۹).

در پژوهش ها رابطه بین هوش اجتماعی با شایستگی اجتماعی و رفتاراجتماعی بیانگر این است که کاستی در عملکرد اجتماعی در افرادی دیده می شود که از اضطراب اجتماعی بالا و هوش اجتماعی پایین برخوردار هستند، به عبارتی هوش اجتماعی و اضطراب اجتماعی رابطه منفی و معناداری دارند (همپل، ویس، هیلر و ویتهفت، ۲۰۱۱). همچنین بین هوش هیجانی - اجتماعی و مشکلات بین فردی افراد، همبستگی منفی و معنادار وجود دارد (بشارت، ۱۳۹۱).

مدارک و شواهد موجود نشان می دهد که بین ارتباط مؤثر و بازدهی افراد رابطه مستقیم وجود دارد (دوا، ۱۹۹۴). مطالعات بسیاری در تأیید اهمیت مهارت ارتباطی انجام شده است (پیمان و همکاران، ۱۳۹۰). اگر چه پژوهش های مختلفی در زمینه مهارت های ارتباطی صورت گرفته است، ولی با توجه به اهمیت مهارت ارتباطی در زنان (بری، ۲۰۱۰) و پژوهش های اندک در زمینه نقش و تأثیر صمیمت و هوش اجتماعی در مهارت های ارتباطی، ضروری است با ارائه مدلی با پشتوانه نظری از نقش این متغیرها در مهارت

1 Hampel S, Weis S, Hiller W, Witthöft M.

2 Da

3 Berry

های ارتباطی از نظر زنان شاغل و غیر شاغل مورد توجه قرار گیرد، براساس، اکنون سوالاتی که در این تحقیق مطرح می شود عبارتند از:

- آیا بین صمیمیت و مهارت‌های ارتباطی زنان شاغل و غیر شاغل تفاوت معنادار وجود دارد؟

- آیا بین هوش اجتماعی و مهارت‌های ارتباطی زنان شاغل و غیر شاغل تفاوت معنادار وجود دارد؟

روش شناسی پژوهش

این پژوهش یک مطالعه رابطه ای - مقایسه ای است که به صورت پیمایشی در سال ۱۳۹۵ انجام شد. جامعه آماری آن کلیه زنان متأهل شاغل در بانک پاسارگارد و زنان متأهل غیر شاغل ۲۵-۴۹ سال شهر تهران تشکیل داده اند.

از میان تمامی بانک های پاسارگارد مناطق ۱ تا ۱۰ تهران، به صورت تصادفی، سه منطقه، و تعداد ۷۰ نفر از مناطق مذکور انتخاب شد و زنان غیر شاغل نیز همگن با زنان شاغل از نظر ویژگی های جمعیت شناختی، تعداد ۷۰ نفر به صورت در دسترس انتخاب شدند.

در این پژوهش ابزارهای جمع آوری داده ها عبارت بودند از:

۱- **مقیاس صمیمیت اجتماعی میلر (MSIS):** امیلر و لفکورت، (۱۹۸۲). این مقیاس برای ارزیابی صمیمیت ادراک شده از روابط مختلف، طراحی شده است. این مقیاس با ۱۷ عبارت (عبارت ۴ تا ۲۰) برای بخش میزان نزدیکی و صمیمیت فرد با دیگر افراد توسط میلر و لفکورت در سال ۱۹۸۲ طراحی شده است. این مقیاس طوری طراحی شده که امکان برآورد صمیمیت دریافت رابطه دوستانه یا ازدواج را فراهم آورد. مقیاس دارای دو گروه

پرسش است که شش ماده برای توصیف فراوانی صمیمیت و ۱۱ ماده برای شدت صمیمیت تجربه شده در زمان حاضر است. در هر ۱۷ ماده، نمره گذاری با مقیاس لیکرت از یک (بسیار به ندرت) تا ۱۰ (تقریباً همیشه) است. به ماده های ۲ و ۱۴ به طور معکوس امتیاز داده می شوند.

ابزار اولیه که بر اساس یک مقیاس ۱۰ درجه ای نمره داده می شد، اصلاح شد و با مقیاس ۵ درجه ای در اینجا ارائه شده است (الف=۱، ب=۲، ج=۳، د=۴، ها=۵) عبارات ۱، ۲، ۳، ۴، ۵، ۶، ۷، ۸، ۹، ۱۰ نمره گذاری نشده اند. گزینه های ۵ و ۱۷ نمره معکوس دارند، سپس هر یک از عبارات با هم جمع می شوند تا نمره کل بدست آید. نمرات بالاتر نشان دهنده صمیمیت بیشتر خواهد بود.

اعتبار درونی این مقیاس بسیار بالاست و آلفای دو گروه نمونه ۰/۸۶ و ۰/۹۱ است. مقیاس صمیمیت اجتماعی دارای ثبات بالایی نیز هست، با همبستگی دو ماهه آزمون مکرر ۰/۹۶ و ۰/۸۴ طی یک فاصله یک ماهه. میلر و لفقورت (۱۹۸۲) ضریب آلفای کروبناخ را در اجراهای گوناگون بین ۰/۸۶ تا ۰/۹۱ به دست آوردند و نیز روایی افتراقی، روایی سازه و روایی همگرایی آن را تأیید کردند. دانشورپور، تاجیک اسماعیلی، شهرآرای، فرزاد و شکری (۱۳۸۶) اعتبار و روایی مقیاس را در جامعه ایرانی مطلوب گزارش کردند. مقیاس صمیمیت اجتماعی دارای اعتبار گروه های شناخته شده خوبی است، و بین زوج هایی که در پی زوج درمانی بودند و زوج هایی که نبودند و بین دانشجویان متأهل و مجرد تمایز زیادی وجود دارد، اعتبار ساختاری آن نیز با همبستگی یا عدم همبستگی با مقیاس های متعدد دیگر مثل مقیاس تنهایی UCLA، مقیاس روابط بین فردی، مقیاس خودانگاره Tennessee و فرم تحقیقی شخصیت، در جهات پیش بینی شده اثبات شده است. پاسخ های این مقیاس از مجموعه پاسخ های مطلوبیست اجتماعی تأثیر نمی پذیرد.

۲- پرسشنامه هوش اجتماعی: این مقیاس توسط سیلورا و همکاران (۲۰۰۱) تهیه شده است، که سه حوزه هوش اجتماعی یعنی پردازش مطالعات اجتماعی، مهارت‌های اجتماعی و آگاهی اجتماعی را می‌سنجد.

مقیاس پردازش اطلاعات: ۱، ۱۴، ۹، ۶، ۱۷، ۱۹، ۱۸، ۳

مقیاس آگاهی اجتماعی: ۲۱، ۵، ۸، ۱۳، ۱۱، ۲، ۱۶

مقیاس مهارت‌های اجتماعی: ۱۰، ۷، ۱۲، ۴، ۲۰، ۱۵

این پرسشنامه شامل ۲۱ آیتم است. شیوه نمره‌گذاری پرسنامه به این ترتیب است که هر عبارت شامل ۵ گزینه است (همیشه، اکثر اوقات، گاهی اوقات، به ندرت، هرگز) بوده، آزمودنی باید گزینه‌ای که بیان‌کننده‌ی ویژگی‌های اوست انتخاب کند. روش نمره‌گذاری این پرسشنامه از سیستم لیکرتی ۱ تا ۵ پیروی می‌کند یعنی اگر آزمودنی گزینه ۵ را انتخاب کند نمره ۵ و اگر گزینه هرگز را انتخاب کند به وی نمره ۱ تعلق می‌گیرد. به همین ترتیب به گزینه اکثر اوقات ۴، گزینه گاهی اوقات ۳ و گزینه به ندرت ۲ تعلق می‌گیرد.

سازندگان این مقیاس، اعتبار و پایایی آن را در نروژ محاسبه نمودند در ایران برای اولین بار نادری و حاجی زاده به منظور بررسی اعتبار و پایایی مقیاس مذکور، آن را به طور همزمان با مقیاس هوش هیجانی بر روی دانشجویان دانشگاه آزاد واحد اهواز اجرا کردند. ضریب همبستگی برای کل مقیاس برابر $r=0/60$ به دست آمد. ضرایب پایایی هوش اجتماعی با استفاده از روش آلفای کرونباخ و تنصیف محاسبه گردید که به ترتیب $0/83$ و $0/80$ بود و بیانگر پایایی قابل قبول مقیاس مذکور است (حاجی زاده، ۱۳۸۷). در تحقیق حاضر ضرایب پایایی هوش اجتماعی با استفاده از روش آلفای کرونباخ محاسبه گردید که برابر با $0/76$ می‌باشد و بیانگر پایایی قابل قبول برای مقیاس مذکور است:

۳- پرسشنامه تجدید نظر شده مهارت های ارتباطی! برای اندازه گیری مهارت های ارتباطی از نسخه تجدید نظر شده آزمون مهارت های ارتباطی جرابک^۲ (۲۰۰۴، به نقل از حسین چاری و فداکار، ۱۳۸۴) استفاده گردیده است. این پرسشنامه دارای ۳۴ گویه است که پاسخگو به تکمیل گویه های آن بر روی یک طیف ۵ درجه ای لیکرت (۱=هرگز تا ۵=همیشه) می پردازد. خرده مهارت‌های ارتباطی که در این مقیاس مورد بررسی قرار می گیرند شامل پنج خرده مهارت گوش دادن، تنظیم عواطف، درک پیام، بینش و قاطعیت می باشند. برای هر پاسخگو در هر یک از خرده مهارت های مذکور نمره جداگانه ای محاسبه می شود و حاصل جمع نمرات هر فرد در مجموع ۳۴ گویه نیز مبین نمره کل مهارت های ارتباطی آزمودنی می باشد. شایان ذکر است که گویه های شماره ۳۳، ۳۲، ۲۸، ۲۵، ۲۴، ۱۹، ۱۷، ۱۳، ۱۲، ۱۰، ۹، ۶، ۴، ۲، به صورت وارونه نمره گذاری می شوند.

جرابک (۲۰۰۴، به نقل از حسین چاری و فداکار، ۱۳۸۴) ثبات اندازه گیری، پایایی بازآزمایی و روایی این آزمون را در حد بالا و قابل قبولی گزارش نموده است. روایی و پایانی این آزمون توسط حسین چاری و فداکار (۱۳۸۴) نیز بررسی شده است. این محققان برای سنجش پایانی آزمون با استفاده از روش آلفای کرونباخ، پایانی کل آزمون را برابر ۰/۶۹ گزارش کرده اند که حاکی از همسانی درونی قابل قبول این آزمون می باشد و به منظور بررسی روایی سازه ای آزمون و نیز ساختار عوامل مهارت های ارتباطی، شیوه آماری تحلیل عاملی از نوع اکتشافی و به روش مولفه های اصلی را مورد استفاده قرار داده اند و مقدار عددی شاخص KMO را برابر ۰/۷۱ و نیز شاخص عددی X2 در آزمون کرویت بارتلت را برابر ۲۳۱۸/۰۱ گزارش نموده اند که در سطح ۰/۰۰۱ معنی دار بوده است. در تحقیق رازقی (۱۳۸۶) برای سنجش پایانی آزمون از روش آلفای کرونباخ

1 -Communication skills Test – Revised

2 .erabek

استفاده شد. ضریب پایانی آزمون، برابر ۰/۶۵ بدست آمد که موید همسانی درونی قابل قبول این آزمون می باشد. در پژوهش حاضر برای محاسبه ضریب پایایی از روش آلفای کرونباخ استفاده شده است. ضریب پایایی برای کل آزمون، ۰/۶۸ بدست آمده است. برای بررسی روابط میان متغیرها از روشهای آمار توصیفی و استنباطی متناسب، بهره گرفته شد در سطح توصیفی از، میانگین و انحراف معیار؛ و در سطح استنباطی از ضرایب رگرسیون، و آزمون Z فیشر استفاده شد در این پژوهش، جهت تجزیه و تحلیل داده ها از نرم افزارهای آماری SPSS و AMOS نسخه ۲۱ استفاده شد. کسب معرفنامه از دانشگاه آزاد اسلامی ساوه؛ توضیح اهداف پژوهش و معرفی موضوع پژوهش برای زنان شاغل در بانک های پاسارگارد و زنان غیر شاغل هنگام توزیع پرسشنامه؛ اطمینان دادن به هر دو گروه پژوهش که کلیه ی اطلاعات کسب شده محرمانه خواهد بود (بدین منظور در فرم پرسشنامه، ذکر نام و نام خانوادگی آنان خواسته نشده است)، و همچنین تشکر و قدردانی از آنان، قبل و بعد از پژوهش، از جمله ملاحظات اخلاقی است که در این پژوهش رعایت شده است.

جدول ۱: شاخص توصیفی میانگین و انحراف معیار متغیرهای پژوهش (n: ۷۰)

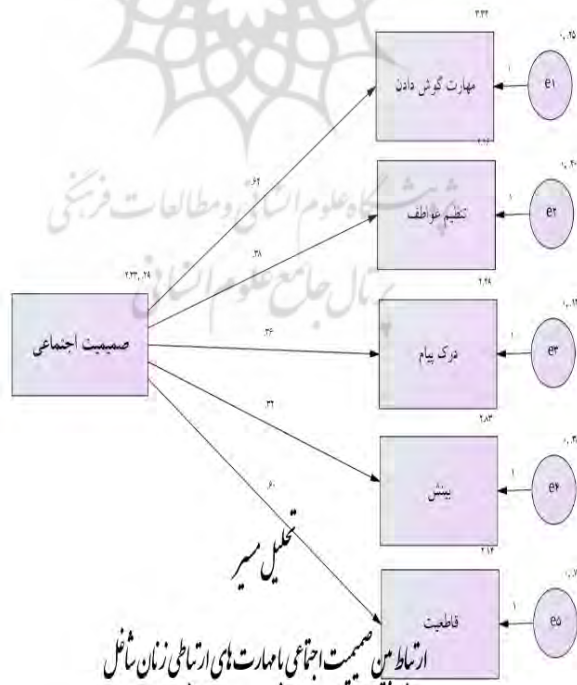
مؤلفه	گروه	میانگین	انحراف معیار
صمیمت اجتماعی	زنان شاغل	۱۲۶/۴۳	۲۳/۶۶
	زنان غیر شاغل	۱۲۹/۵۵	۲۱/۳۸
پردازش اطلاعات اجتماعی	زنان شاغل	۲۷/۵۷	۶/۲۹
	زنان غیر شاغل	۲۷/۶۰	۶/۳۵
مهارت های اجتماعی	زنان شاغل	۲۹/۴۱	۶/۳۲
	زنان غیر شاغل	۲۶/۱۳	۵/۶۶
آگاهی اجتماعی	زنان شاغل	۲۸/۵۹	۶/۵۳
	زنان غیر شاغل	۳۰/۲۱	۵/۸۸
گوش دادن	زنان شاغل	۲۰/۲۱	۳/۱۴

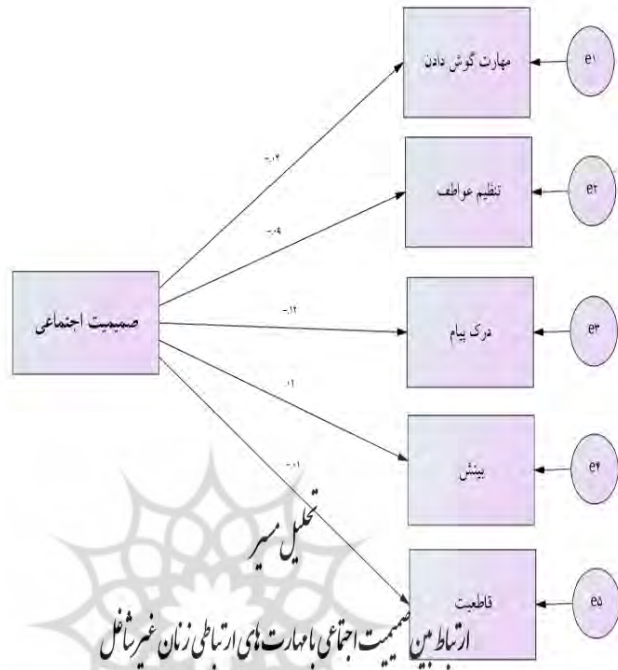
۲/۲۹	۲۰	زنان غیر شاغل	
۳/۱۲	۲۳/۱۴	زنان شاغل	تنظیم عواطف
۳/۸۱	۲۲/۴۱	زنان غیر شاغل	
۳/۸۳	۳۰/۹۱	زنان شاغل	درک پیام
۴/۷۲	۳۰/۱۱	زنان غیر شاغل	
۳/۲۴	۱۶/۵۲	زنان شاغل	بینش
۲/۷۸	۱۷/۲۳	زنان غیر شاغل	
۲/۹۲	۱۷/۲۱	زنان شاغل	قاطعیت
۳/۰۳	۱۶/۴۲	زنان غیر شاغل	

فرضیه اول

فرضیه اول به صورت زیر بیان شده است :

فرضیه اول: رابطه بین صمیمیت اجتماعی با مهارت‌های ارتباطی زنان شاغل و غیر شاغل متفاوت است.

نمودار ۱ و ۲: نتایج تحلیل مسیر صمیمیت با مهارت‌های اجتماعی زنان شاغل و غیر شاغل (استاندارد)

با استفاده از مدل تحلیل مسیر به آزمون فرضیه دوم تحقیق پرداخته می‌شود. این فرضیه بر اساس ضریب مسیر، آماره T و سطح معنی داری مورد آزمون قرار می‌گیرند. در همه فرضیه‌ها H_0 عدم تأثیر بین متغیرها و فرض H_1 تأیید تأثیر و رابطه معنی داری بین متغیرها می‌باشد. لازم به ذکر است که در این تحقیق از روش حداکثر درستنمایی (MLE) برای تعیین معناداری ضرایب مسیر و آزمون فرضیه‌ها استفاده شده است. در جدول زیر ضرایب مسیر بین متغیر صمیمیت اجتماعی با مهارت‌های ارتباطی آمده است.

جدول ۲ خلاصه ضرایب استاندارد، آماره t و نتیجه فرضیه دوم برای مدل دوم

مسیر	زنان شاغل				زنان غیر شاغل			
	P	C.R.	S.E.	Estimate	P	C.R.	S.E.	Estimate
صمیمیت اجتماعی <--- مهارت گوش دادن	.745	-	.724	-.041	***	7.993	.506	.645
صمیمیت اجتماعی <--- تنظیم عواطف	.447	-	.413	-.094	***	3.890	.272	.380
صمیمیت اجتماعی <--- درک پیام	.329	-	.342	-.121	***	3.693	.260	.363
صمیمیت اجتماعی <--- پیش	.906	.118	.333	.015	.002	3.160	.230	.316
صمیمیت اجتماعی <--- قاطعیت	.937	-	1.597	-.010	***	7.019	1.043	.595

نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل در جدول ۲ نشان داده شده است. همه ضرایب رگرسیون در سطح ۰.۰۵ معنی دار بود به جز اثر صمیمیت اجتماعی در مهارت گوش دادن و اثر صمیمیت اجتماعی در تنظیم عواطف، اثر صمیمیت اجتماعی در درک پیام، اثر آگاهی اجتماعی در درک پیام، و اثر پردازش اطلاعات اجتماعی در قاطعیت برای نمونه زنان شاغل.

از نسبت‌های بحرانی محاسبه شده توسط AMOS برای مقایسه ضرایب رگرسیون بین چهار مدل استفاده کردیم (آزمون دو طرفه Z). همانطور که یک نسبت بحرانی در بالای ۱.۹۶ حاکی از آن است که تفاوت بین دو ضرایب رگرسیون در سطح (۰.۰۵) (بایرن، ۲۰۰۴) معنی دار است، با استفاده از نسبت‌های بحرانی فرضیه دوم را آزمون کردیم.

با استفاده از مدلیابی معادلات ساختاری، ارتباط بین متغیرهای مستقل و وابسته تحلیل شد. و از روش چندگروهی (multi-group) در AMOS 21 استفاده شد. تحلیل چندگروهی، امکان مقایسه ضرایب رگرسیون بین چند مدل، برای تفاوت معنی داری در روابط بین متغیرها، هنگامی که متغیر تعدیل کننده (شغل) در مدل وجود دارد، میسر است.

مزایای اصلی استفاده از SEM بیشتر از رگرسیون چندگانه یا تحلیل واریانس (ANOVA) در احتمالات برآورد شاخص‌های مناسب و حسابداری برای خطاهای اندازه‌گیری استفاده می‌کند. به طور کلی، SEM مناسب‌ترین روش برای تجزیه و تحلیل روابط میان متغیرهای نهفته است.

جدول ۳: نتایج تحلیل گروه‌های چندگانه (مقایسه ضرایب رگرسیون صمیمیت اجتماعی و مهارت‌های ارتباطی در زنان شاغل و غیر شاغل)

z-score	زنان غیر شاغل		زنان شاغل			
	P	Estimate	P	Estimate		
4.844***	-0.745	-0.236	0.000	4.044	<---	صمیمیت اجتماعی
						مهارت گوش دادن
2.772***	-0.447	-0.314	0.000	1.056	<---	صمیمیت اجتماعی
						تنظیم عواطف
3.012***	-0.329	-0.334	0.000	0.960	<---	صمیمیت اجتماعی
						درک پیام
-1.699*	0.906	0.039	0.002	0.726	<---	صمیمیت اجتماعی
						پیش
3.905***	-0.937	-0.126	0.000	7.322	<---	صمیمیت اجتماعی
						فاطمیت

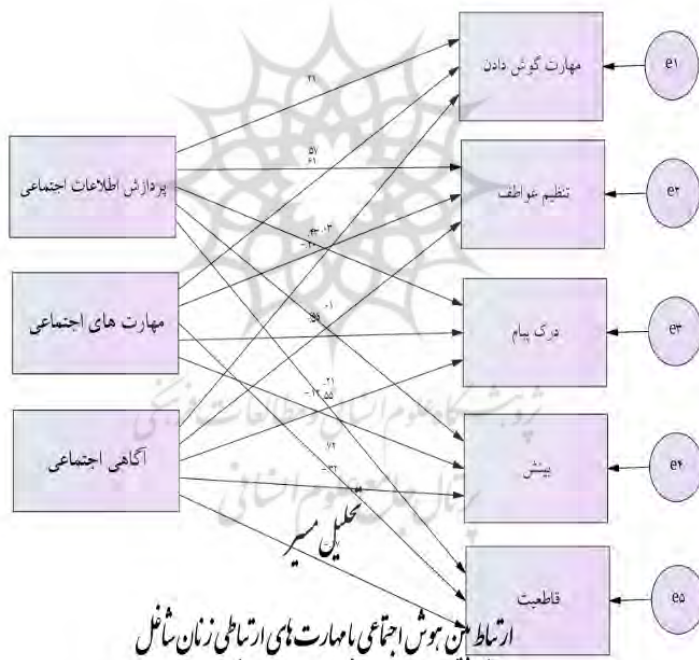
بر اساس نتایج جدول (۳)، با توجه به مقدار آماره Z در سطح اطمینان ۹۵٪ بزرگتر از ۱/۹۶ است، بنابراین، می‌توان گفت شغل در رابطه بین صمیمیت اجتماعی در مهارت گوش دادن، تنظیم عواطف، درک پیام، انتظار بالا از خود در مهارت گوش دادن، تمایل به سرزنش در مهارت گوش دادن، اجتناب از مشکل در درک پیام و قاطعیت، تفاوت بین ضرایب رگرسیون معنی‌دار بوده است. بنابراین صمیمیت اجتماعی اثر مثبت بیشتری بر

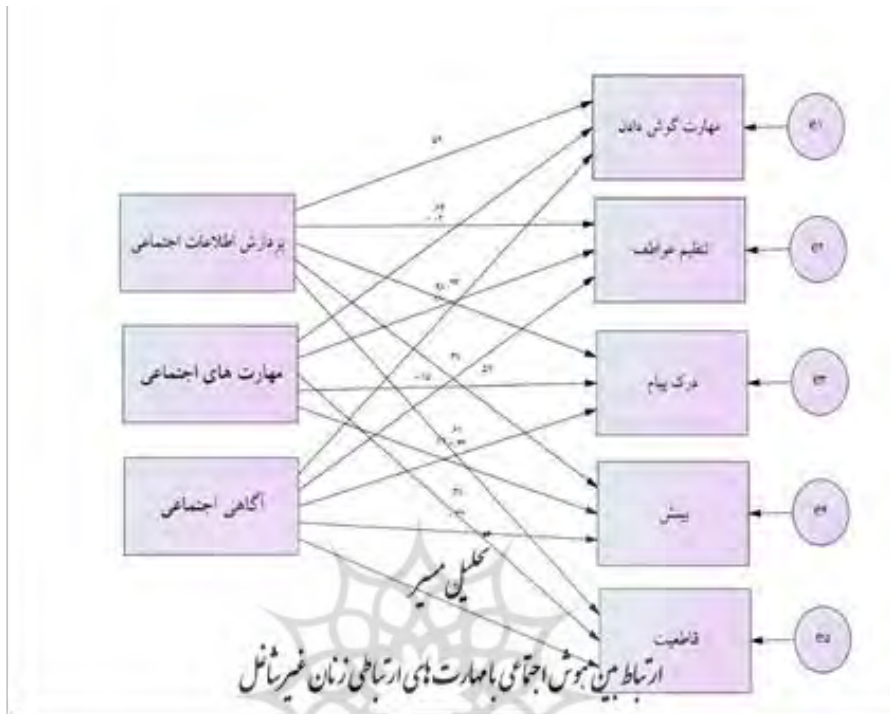
مهارت‌های ارتباطی در زنان شاغل نسبت به زنان غیر شاغل دارد. در نتیجه نتایج این فرضیه که صمیمت اجتماعی، مهارت‌های ارتباطی را به صورت متفاوت در زنان شاغل و غیر شاغل تحت تاثیر قرار می‌دهد تایید شد (H1).

فرضیه دوم

فرضیه دوم به صورت زیر بیان شده است:

فرضیه دوم: رابطه بین هوش اجتماعی با مهارت‌های ارتباطی زنان شاغل و غیر شاغل متفاوت است.

نمودار ۳ و ۴: نتایج تحلیل مسیر هوش اجتماعی با مهارت های اجتماعی زنان شاغل و غیر شاغل (استاندارد)

با استفاده از مدل تحلیل مسیر به آزمون فرضیه سوم تحقیق پرداخته می شود. این فرضیه بر اساس ضریب مسیر، آماره T و سطح معنی داری مورد آزمون قرار می گیرند. در همه فرضیه ها H_0 عدم تأثیر بین متغیرها و فرض H_1 تأیید تأثیر و رابطه معنی داری بین متغیرها می باشد. لازم به ذکر است که در این تحقیق از روش حداکثر درستمایی (MLE) برای تعیین معناداری ضرایب مسیر و آزمون فرضیه ها استفاده شده است. در جدول زیر ضرایب مسیر بین متغیر هوش اجتماعی با مهارت های ارتباطی آمده است.

جدول ۴: خلاصه ضرایب استاندارد، آماره t و نتیجه فرضیه دوم برای مدل دو

زنان غیر شاغل				زنان شاغل				مسیر
P	C.R.	S.E.	Estimate	P	C.R.	S.E.	Estimate	
***	۵.۲۶۳	.۵۸۲	.۵۴۰	.۰۰۸	۲.۶۵۲	.۶۲۰	.۲۰۷	مهارت گوش دادن <---
***	۱۴.۶۰۳	.۱۰۵	.۶۲۰	***	۱۴.۱۶۷	.۰۹۳	.۵۶۸	مهارت‌های اجتماعی <---
.۰۴۸	-۱.۹۷۷	.۱۹۴	-.۱۴۵	***	۸.۶۴۶	.۲۶۳	.۶۶۹	مهارت‌های اجتماعی <---
***	-۴.۵۷۴	.۲۷۳	-.۴۳۴	***	۶.۸۰۹	.۲۶۵	.۵۵۳	مهارت‌های اجتماعی <---
***	۶.۰۸۰	.۹۰۴	.۴۸۰	.۱۱۹	-۱.۵۵۷	.۹۹۱	-.۱۰۷	آگاهی اجتماعی <---
***	۳.۹۶۱	.۳۸۴	.۳۶۶	***	-۳.۹۴۰	.۲۵۸	-.۳۲۰	آگاهی اجتماعی <---
***	۱۰.۳۵۹	.۲۰۲	.۶۶۱	.۱۱۸	-۱.۵۶۵	.۲۵۶	-.۱۲۱	آگاهی اجتماعی <---
***	۱۲.۳۰۵	.۱۰۲	.۵۲۳	***	۱۴.۷۵۹	.۰۹۱	.۵۹۱	آگاهی اجتماعی <---
.۰۷۸	۱.۶۶۵	.۵۶۷	.۱۸۱	.۰۱۰	-۲.۵۶۴	.۶۰۸	-.۲۰۰	مهارت گوش دادن <---
.۰۰۲	۳.۱۲۴	.۲۰۸	.۳۲۰	.۳۳۴	.۲۶۱	.۰۲۶	.۰۲۶	مهارت‌های اجتماعی <---
.۰۰۱	۳.۲۲۲	.۲۹۲	.۳۰۶	.۸۶۸	.۱۶۷	.۲۶۳	.۰۱۴	مهارت‌های اجتماعی <---
***	۷.۷۱۲	.۹۲۷	.۶۰۸	.۰۰۳	۲.۹۹۴	۱.۰۱۰	.۲۰۶	مهارت‌های اجتماعی <---
.۸۷۱	-.۱۶۲	.۵۴۴	-.۰۱۷	***	۷.۸۴۰	.۶۲۴	.۶۱۱	مهارت‌های اجتماعی <---
***	۱۱.۱۹۱	.۰۹۸	.۴۷۵	***	۱۰.۷۰۰	.۰۹۴	.۴۲۹	مهارت‌های اجتماعی <---
.۷۰۵	-.۳۷۸	.۸۶۷	-.۰۳۰	***	۱۰.۴۹۳	۱.۰۱۶	.۷۲۲	مهارت‌های اجتماعی <---

نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل در جدول ۴ نشان داده شده است. همه ضرایب رگرسیون در سطح ۰.۰۵ معنی دار بوده جز اثر آگاهی اجتماعی در مهارت گوش دادن و اثر مهارت اجتماعی در قاطعیت برای نمونه زنان غیر شاغل. و اثر آگاهی اجتماعی در قاطعیت، اثر آگاهی اجتماعی در درک پیام، و اثر پردازش اطلاعات اجتماعی در درک پیام و اثر پردازش اطلاعات اجتماعی در بینش برای نمونه زنان شاغل.

با استفاده از نسبت‌های بحرانی فرضیه دوم را آزمون کردیم. با استفاده از مدلیابی معادلات ساختاری، ارتباط بین متغیرهای مستقل و وابسته تحلیل شد. و از روش چند گروهی (multi-group) در AMOS 21 استفاده شد.

جدول ۵ نتایج تحلیل گروه‌های چندگانه (مقایسه ضرایب رگرسیون هوش اجتماعی و مهارت‌های ارتباطی در زنان شاغل و غیر شاغل)

z-score	زنان غیر شاغل		زنان شاغل		مسیر	
	P	Estimate	P	Estimate		
۱.۶۶۶*	۰.۰۰۰	۳.۰۶۳	۰.۰۰۸	۱.۶۶۵	<---	مهارت گوش دادن
۱.۴۹۰	۰.۰۰۰	۱.۵۲۸	۰.۰۰۰	۱.۳۱۹	<---	تنظیم عواطف
-۸.۱۲۷***	۰.۰۴۸	-۱.۳۸۴	۰.۰۰۰	۲.۲۷۰	<---	درک پیام
-۸.۰۲۴***	۰.۰۰۰	-۱.۲۴۸	۰.۰۰۰	۱.۸۰۳	<---	بینش
۵.۲۴۸***	۰.۰۰۰	۵.۴۹۷	۰.۱۱۹	-۱.۵۴۲	<---	قاطعیت
۵.۵۸۱***	۰.۰۰۰	۱.۱۲۷	۰.۰۰۰	-۱.۰۱۷	<---	بینش
۷.۶۵۲***	۰.۰۰۰	۲.۰۹۷	۰.۱۱۸	-۰.۴۰۱	<---	درک پیام
-۰.۶۷۳	۰.۰۰۰	۱.۲۵۵	۰.۰۰۰	۱.۳۴۸	<---	تنظیم عواطف
۳.۰۷۹***	۰.۰۷۸	۱.۰۰۲	۰.۰۱۰	-۱.۵۶۰	<---	مهارت گوش دادن
۱.۶۸۹*	۰.۰۰۲	۰.۶۵۱	۰.۷۳۹	۰.۰۸۷	<---	درک پیام
۲.۲۸**	۰.۰۰۱	۰.۹۴۰	۰.۸۶۸	۰.۰۴۴	<---	بینش
۳.۰۰۹***	۰.۰۰۰	۷.۱۵۱	۰.۰۰۳	۳.۰۲۵	<---	قاطعیت
-۶.۰۱۴***	۰.۸۷۱	-۰.۰۸۸	۰.۰۰۰	۴.۸۹۱	<---	مهارت گوش دادن
۰.۶۸۷	۰.۰۰۰	۱.۰۹۵	۰.۰۰۰	۱.۰۰۲	<---	تنظیم عواطف
-۸.۲۲۷***	۰.۷۰۵	-۰.۳۲۸	۰.۰۰۰	۱۰.۶۶۰	<---	قاطعیت

بر اساس نتایج جدول (۵)، با توجه به مقدار آماره Z در سطح اطمینان ۹۵٪، بزرگتر از ۱/۹۶ است، بنابراین، می‌توان گفت شغل در رابطه بین مهارت اجتماعی و بینش، مهارت اجتماعی و درک پیام، آگاهی اجتماعی و قاطعیت، آگاهی اجتماعی و بینش، آگاهی اجتماعی و درک پیام، آگاهی اجتماعی و مهارت گوش دادن، پردازش اطلاعات اجتماعی و درک پیام، پردازش اطلاعات اجتماعی و بینش، پردازش اطلاعات و قاطعیت، مهارت‌های اجتماعی و مهارت گوش دادن و مهارت‌های اجتماعی و قاطعیت بین ضرایب هشت رگرسیون معنی‌دار بود. بنابراین هوش اجتماعی اثر بیشتری بر مهارت‌های ارتباطی در زنان شاغل نسبت به زنان غیر شاغل داشتند، در نتیجه نتایج این فرضیه که هوش اجتماعی مهارت‌های ارتباطی را به صورت متفاوت در زنان شاغل و غیر شاغل تحت تاثیر قرار می‌دهد تایید شد (H2).

نتیجه گیری

هدف از پژوهش حاضر بررسی رابطه صمیمیت اجتماعی و هوش اجتماعی با مهارت‌های ارتباطی در زنان بود. نتایج تحلیل‌ها در رابطه با این فرضیه که "بین میزان صمیمیت با مهارت‌های ارتباطی در زنان شاغل و غیر شاغل رابطه وجود دارد" حاکی از آن بود که بین صمیمیت اجتماعی در مهارت گوش دادن، تنظیم عواطف، درک پیام، انتظار بالا از خود در مهارت گوش دادن، تمایل به سرزنش در مهارت گوش دادن، اجتناب از مشکل در درک پیام و قاطعیت، تفاوت بین ضرایب رگرسیون معنی دار بوده است. بنابراین صمیمیت اجتماعی اثر مثبت بیشتری بر مهارت‌های ارتباطی در زنان شاغل نسبت به زنان غیر شاغل دارد. در نتیجه فرضیه شماره ۱ تایید شد. این نتایج با پژوهش مهتاوی و انتصارفومنی (۲۰۱۶)، مونستی، کانر، گوردن، فابر، کیم و هیمبرگ (۲۰۱۳) همسو است. صمیمیت در واقع، حالتی از احساس نزدیکی، ارتباط آگاهانه توأم با شناخت، دوستی، تعلق خاطره یکدیگر و تفاهم رابه دنبال دارد (باگاروزی، ۲۰۰۱) به نقل از اندوز و حمید پور، (۱۳۸۶). اریکسون (۱۹۸۲)، این استدلال را مطرح می‌کند که صمیمیت بخشی از رشد طبیعی است، که موجب حس معقولانه هویت در فرد می‌شود و موجب بالیده تر شدن روابط با شخص دیگر می‌شود. زیرا یکی از شروط رابطه نزدیک بین دو نفر این است که باید نخست میل به صمیمیت در هر یک شکل بگیرد. براساس نظریه اریکسون، تکلیف صمیمیت در گذر از مرحله نوجوانی به بزرگسالی را به عنوان عاملی کلیدی می‌دانست، که در آن تجارب مهم گذشته و حال، بر مسیر زندگی جوان به صورت مثبت یا منفی تأثیر می‌گذارد. در حالتی بهینه، هنگامی که فرد وارد بزرگسالی می‌شود و از ظرفیت کامل صمیمیت که مبتنی بر حسی یکپارچه از خود است، برخوردار می‌شود، می‌تواند تجارب مختلفی را کسب کند که در کسب مهارت‌های مختلف در او مؤثر باشد (به نقل از موننگومری، ۲۰۰۵).

از نشانه‌های این نوع توانایی، داشتن تمایل برای شرکت در تعامل‌های نزدیک، گرم، ارتباطی و متعهد است که می‌تواند موجب رشد مهارت‌های ارتباطی در فرد بزرگسال شود. با توجه به تعاریف برای صمیمیت و مهارت‌های ارتباطی، آشکار است که افراد با نیاز به صمیمیت بالا قادرند ارتباط صمیمانه‌ی بهتر و بیشتری با دیگران برقرار کنند. همچنین کسانی که قادرند ارتباطی صمیمی با دیگران برقرار کنند، به احتمال زیاد مهارت‌های ارتباطی قوی‌تری نیز دارند. یک فرد با نیاز به صمیمیت اغلب ذهنش درگیر دوستان و روابط است. داستان‌هایی درباره روابط مثبت و مملو از محبت می‌نویسد، تلاش بیشتری برای خودافشایی می‌کند، گوش‌شنوایی دارد و اغلب گفت و گوی خودانگیزه‌تری دارد، و معتقد است که عشق و تجربیات مشترک در زندگی بسیار معنی‌دار است. تجربیات خود را در تعاملات بین فردی را به خاطر می‌آورد و دیگران او را به عنوان فردی صمیمی، دوست‌داشتنی، صادق و مخالف سلطه‌گری ادراک می‌کنند (ریو، ۲۰۱۱)، به نقل از مهتاوی و انتصارفومنی، ۲۰۱۶). با توجه به توصیحات مطرح‌شده، ارتباط بین این دو متغیر منطقی به نظر می‌رسد.

در خصوص رابطه هوش اجتماعی با خرده‌مهارت‌های ارتباطی در زنان شاغل و غیر شاغل نیز معلوم شد که وضعیت هویتی پیشرفته به طور مثبت خرده‌مهارت‌های گوش‌دادن و درک پیام را پیشینی می‌کند. فرضیه سوم: بین هوش اجتماعی با مهارت‌های ارتباطی در زنان شاغل و غیر شاغل رابطه وجود دارد.

شغل در رابطه بین مهارت اجتماعی و بینش، مهارت اجتماعی و درک پیام، آگاهی اجتماعی و قاطعیت، آگاهی اجتماعی و بینش، آگاهی اجتماعی و درک پیام، آگاهی اجتماعی و مهارت گوش‌دادن، پردازش اطلاعات اجتماعی و درک پیام، پردازش اطلاعات اجتماعی و بینش، پردازش اطلاعات و قاطعیت، مهارت‌های اجتماعی و مهارت گوش‌دادن و مهارت‌های اجتماعی و قاطعیت بین ضرایب هشت رگرسیون معنی‌دار بود.

بنابراین هوش اجتماعی اثر بیشتری بر مهارت‌های ارتباطی در زنان شاغل نسبت به زنان غیر شاغل داشتند، در نتیجه فرضیه شماره ۲ تایید شد. این نتایج با پژوهش‌های نوری و همکاران (۱۳۹۳)، یوسفی (۱۳۸۵)، امرایی، اشرفی ریزی، پاپی، بهرامی، سموعی راحله (۱۳۹۰) همسو است.

انتظار می‌رود افرادی که هوش اجتماعی بالایی دارند به خوبی به دیگران گوش دهند، دیگران را بپذیرند و در هر آنچه به کنش متقابل با دیگران باز می‌گردد به خوبی کنند. در این راستا نتایج این مطالعه نشان داد که بین هوش اجتماعی و مهارت‌های ارتباطی کارکنان مورد مطالعه ارتباط مثبت و معنی‌داری وجود داشت. به طوری که زنان شاغل دارای هوش اجتماعی بالاتر در برقراری ارتباط مؤثر موفق‌تر بودند. به طور کلی، افرادی که هوش اجتماعی بالایی دارند، دارای ویژگی‌های منحصر به فردی هستند که آنها را از دیگران متمایز می‌کند، این افراد راحت‌تر با دیگران ارتباط برقرار می‌کنند، و افکار خود را به روش سازنده اظهار می‌دارند و از دیگران درخواست کمک می‌کنند، به بیان دیگر افراد که هوش اجتماعی بالایی دارند توانایی مدیریت اجتماعی خود و درک هیجانات را دارند و می‌توانند شبکه اجتماعی محکم‌تری ایجاد کنند (سیاروچی و دین، ۲۰۰۱).

از جمله محدودیت‌های درونی پژوهش حاضر، میتوان به تعداد زیاد گویه‌ها در سه ابزار مورد استفاده اشاره کرد که در مواردی منجر به خستگی آزمودنی‌ها در هنگام پاسخ‌دهی می‌گردید. عدم اطلاع و آگاهی کافی زنان واحدهای شاغل و غیر شاغل از اهمیت امر تحقیقات مربوطه که منجر به عدم همکاری مطلوب آنان در اجرای پژوهش‌ها می‌گردد؛ را می‌توان در زمره محدودیت‌های اجرایی پژوهش‌هایی از نوع پژوهش حاضر دانست.

بر مبنای پژوهش حاضر به پژوهشگران علاقه‌مند به تحقیق در زمینه‌های صمیمت اجتماعی، هوش اجتماعی و مهارت‌های ارتباطی و تحقیقات بین‌فرهنگی در جوامع مختلف، پیشنهاد می‌گردد با کمک و مشورت متخصصان امر، به خلاصه کردن ابزارهای مورد استفاده در تحقیق حاضر پرداخته و با تهیه فرم کوتاه شده ابزارهای مذکور، زمینه

انجام پژوهش‌های مشابه را فراهم سازند. تکرار پژوهش حاضر، در خرده فرهنگ‌های دیگر، گروه‌های شغلی دیگر و جامعه گسترده‌تر می‌تواند تصویر جامع‌تری در این زمینه ارائه کند. به نظر می‌رسد علاوه بر نیاز به صمیمیت اجتماعی و عوامل هوش اجتماعی، پژوهش حاضر نشان داد، عوامل جمعیت‌شناختی و عوامل موقعیتی همچون اشتغال ارتباطات بین فردی زنان را تحت تاثیر قرار دهند. شواهدی وجود دارد مبنی بر اینکه درونگرایی و برونگرایی و خصوصیات بدنی افراد یکی از عوامل مؤثر در ارتباطات می‌باشند (ویگینز و همکاران، ۱۹۹۴). همچنین عوامل موقعیتی از قبیل جنبه‌های جغرافیائی، اقلیم شناختی و نوع معماری نیز بر ارتباطات بین فردی مؤثر دانسته شده است (موس، ۱۹۷۳). بنابراین، انجام پژوهش‌های دیگر برای بررسی و کنترل تأثیر این قبیل عوامل می‌تواند زمینه پژوهشی مفیدی برای علاقه‌مندان و پژوهشگران آتی باشد.

منابع

- ۱) احتشام زاده پروین، مکوندی بهنام، باقری اشرف (۱۳۸۹). رابطه بخشودگی، کمال گرایی و صمیمیت با رضایت زناشویی در جانبازان و همسران آنها. **روان شناسی اجتماعی (یافته های نو در روان شناسی)**، دوره ۴، شماره ۱۲؛ از صفحه ۱۲۳ تا صفحه ۱۳۶.
- ۲) اسکیان، پرستو (۱۳۸۴). **بررسی تأثیر روان نمایشگری بر افزایش تمایز یافتگی فرد از خانواده اصلی در دانش آموزان دختر دبیرستانی منطقه ۵ تهران**. پایان نامه کارشناسی ارشد تهران: گروه مشاوره دانشگاه تربیت معلم.
- ۳) امرایی مرتضی، اشرفی ریزی حسن، پاپی احمد، بهرامی سوسن، سموعی راحله (۱۳۹۰). رابطه بین هوش هیجانی و مهارت های ارتباطی کتابداران کتابخانه های دانشگاه اصفهان و دانشگاه علوم پزشکی اصفهان. **مدیریت اطلاعات سلامت**، دوره ۸، شماره ۵ (پیاپی ۲۱)؛ ۶۶۲ - ۶۷۲.
- ۴) اولیا، نرگس. فاتحی زاده، مریم. بهرامی، فاطمه (۱۳۸۵). **تأثیر آموزش غنی سازی زندگی زناشویی بر افزایش صمیمیت زوجین. فصلنامه خانواده پژوهی**. سال ۲. شماره ۶. صص ۱۱۹-۱۳۵.
- ۵) بشارت محمد علی (۱۳۹۱). **رابطه ترس از صمیمیت و رضایت زناشویی در نمونه‌ای از زوجین ایرانی: نقش تعدیل کننده سبک‌های دلستگی**. **مشاوره کاربردی**. دوره ۲، شماره ۱، تابستان و پاییز ۱۳۹۱، صفحه ۱-۱۸.
- ۶) پیمان، هادی؛ یعقوبی، منیره؛ صادقی فر، جمیل؛ سایه میری، کورش؛ یمانی، نیکو؛ عزیززاده، مریم؛ محمدحسن نهال، منیره؛ رسمی، آرزیتا؛ یاسمی، مسعود (۱۳۹۰). **ارزیابی مهارت‌های ارتباطی بین فردی اساتید دانشگاه علوم پزشکی ایلام، مجله ایرانی آموزش در علوم پزشکی/ویژنهنامه توسعه آموزش ارتقای سلامت**، دوره ۱۱، شماره ۹، ۱۴۳۶-۱۴۴۲.
- ۷) خمسه اکرم؛ حسینیان سیمین (۱۳۸۷). **بررسی تفاوت‌های جنسیتی بین ابعاد مختلف شخصیت در دانشجویان متأهل. مطالعات زنان**. س ۶. ش ۳۵: ۱ تا ۵۲.

- ۸) داستان، نصیر، رجبی، غلامرضا، خوش کنش، ابوالقاسم و خجسته مهر، رضا (۱۳۸۹). ساخت و اعتبار یابی مقیاس مهارت‌های ارتباطی زنان و مردان متأهل شهر تهران. **مجله روشها و مدل‌های روانشناختی**/جلد ۱ / شماره ۱ .
- ۹) دانشورپور، تاجیک اسمعیلی، شهرآرای، فرزاد و شکری (۱۳۸۶). تفاوت‌های جنسی در صمیمیت اجتماعی: نقش سبک‌های هویت. **مجله روانپزشکی و روان‌شناسی بالینی ایران**.
- ۱۰) رضایی، اکبر (۱۳۸۹). مقیاس هوش اجتماعی ترومسو: ساختار عاملی و پایایی نسخه فارسی مقیاس در جامعه ی دانشجویان. **فصلنامه علمی - پژوهشی روانشناسی دانشگاه تبریز**. سال پنجم شماره ۲۰.
- ۱۱) فرج زاده، سعیده؛ نوحی، عصمت؛ مرتضوی، حمیدرضا (۱۳۸۵ ش)، وضعیت برقراری ارتباط کارورزان با بیماران هنگام مصاحبه: دیدگاه بیمار و مشاهدهگر، **مجله ایرانی آموزش در علوم پزشکی**، دوره ششم، شماره ۲، ۸۶ تا ۷۹.
- ۱۲) نوری نرگس، معینی بابک، کریمی شاهنجرینی اکرم، فردمال جواد، قلعه ایها علی، اثنی عشری مریم (۱۳۹۳). بررسی رابطه بین هوش هیجانی و مهارت‌های ارتباطی دانش آموزان دبیرستانی شهر همدان بر مبنای تئوری حمایت اجتماعی. **مجله آموزش و سلامت جامعه**. ۱ (۳): ۴۶-۳۸.
- ۱۳) هنر پروران، نازنین. (۱۳۸۶). **مبانی بهداشت روان**. تهران. بشری.
- ۱۴) یانگ، جفری؛ کلاسکو، ژانت و ویشار، مارجوری (۲۰۰۳). **طرحواره درمانی (راهنمای کاربردی برای متخصصین بالینی)**. ترجمه حمید پور، حسن و اندوز، زهرا (۱۳۸۶). تهران: انتشارات ارجمند.
- ۱۵) یوسفی فریده (۱۳۸۵). رابطه هوش هیجانی و مهارت‌های ارتباطی در دانشجویان. **روانشناسی تحولی (روانشناسان ایرانی)**، دوره ۳، شماره ۹، از صفحه ۵ تا صفحه ۱۳.
- 16) Berry, Priscilla. (2010). Communication Skills For Women In The World Of Corporate Business: Getting It Right And Moving Up!. American Journal of Business Education (AJBE), [S.I.], Available at: <<http://www.cluteinstitute.com/ojs/index.php/AJBE/article/view/376/365>>

- >. Date accessed: 16 June 2016.
doi:<http://dx.doi.org/10.19030/ajbe.v3i1.376>.
- 17) Campbell JC. (2004). Helping women understand their risk in situations of intimate partner violence. *Journal of Interpersonal Violence*;19(12):1464–1477. [PubMed].
  - 18) Cantor, N., Kihlstrom, J. F. (1989). Social intelligence and cognitive assessments of personality. In R. S. Wyer.
  - 19) Christensen A, Shenk JL. (1991). Communication, conflict, and psychological distance in nondistressed, clinic, and divorcing couples. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*;59(3):458–463. [PubMed].
  - 20) Ciarrochi JV, Deane FP. Emotional competence and willingness to seek help from professional and non-professional sources. *Br J Guid Counc.*2001; 29(2):233-46.
  - 21) Dua, J., (1994), “Job Stressors and their Effects on Physical Health, Emotional Health and Job Satisfaction in a University”, *J. of Educational Administration*, 32 (1), pp. 59-79.
  - 22) Goleman, D. (2006). *Emotional intelligence*. Bantam.
  - 23) Goleman, D. (2010). "On the dimensional structure of emotional intelligence". *Personality and Individual Differences*, 29: 313-320.
  - 24) Hampel S1, Weis S, Hiller W, Witthöft M. (2011). The relations between social anxiety and social intelligence: a latent variable analysis. *J Anxiety Disord.* 2011 May;25(4):545-53. doi: 10.1016/j.janxdis.2011.01.001. Epub 2011 Jan 20.
  - 25) Kihlstrom, J.F., & Cantor, N. (2000). Social intelligence. In R.J. Sternberg (Ed.), *Handbook of intelligence*, 2nd ed. (pp. 359-379). Cambridge, U.K.: Cambridge University Press. Read preprint.
  - 26) Mohtavi, Maryam; Entesarfoomani, Gholamhossein (2016). The Relationship between Communication Skills and Family Intimacy with Mental Health. *Journal of current research in science. Jcrs* 4 (2), 2016: 80-84 .
  - 27) Montesi, J.L., Conner, B.T., Gordon, E.A. et al. (2013). On the Relationship Among Social Anxiety, Intimacy, Sexual Communication, and Sexual Satisfaction in Young Couples *Arch Sex Behav* (2013) 42: 81. doi:10.1007/s10508-012-9929-3.
  - 28) Montgomery, Marilyn J. (2005). Psychosocial Intimacy and Identity From Early Adolescence to Emerging Adulthood. *Journal of Adolescent Research* May 2005 vol. 20 no. 3 346-374.
  - 29) Moos, R. (1973). Conceptualizations of human environments. *American Psychologist*, 28, 652-665.

- 30) Noller, P., Feeney, J. A., & Peterson, C. (2001). Personal relationships across the lifespan. Philadelphia, PA: Taylor and Francis
- 31) Silvera DH1, Martinussen M, Dahl TI. (2001). The Tromsø Social Intelligence Scale, a self-report measure of social intelligence.. Scand J Psychol. 42(4):313-9.
- 32) Wiggins, J. A., Wiggins, B.B. and Zanden, J. V.(1994). Social Psychology. 5th Ed. NewYork: McGraw-Hill.

